¶ De tercio notā ꝙ xp̄us ꝑ quinqȝ ſpe
cialiter habitat in xp̄ianis ſcȝ ꝑ fidei
ſinceritatem· ꝑ corpis et anime puri
tatē· ꝑ viſceroſam caritatē· ꝑ gracio
ſam hūilitatem· et ꝑ timoris ſolidita
tem ¶ Qr xp̄c ꝑ fidei ſinceritatē habi
tet in quolibȝ xp̄iano· ꝓbat apl'us
ad eph̄· iij· vbi ait· Flecto genua me
a ad patrem dn̄i noſtri ih̄u xp̄i vt
det habitare xp̄m ꝑ fidē in cordibȝ no
ſtris· Prochdolor pauci ſūt qui verā
ſe oſtēdūt hr̄e fidem· cū pene omnes
ſtercora tēporaliū preponāt et prefe
rāt dulci xp̄o ¶ Habitat etiā xp̄c in
xp̄iāis ꝑ corpis ⁊ aīe puritatē· Prop
ter qd' dicit apl's ad cori· j· iij· Neſci
tis ꝙ templū dei eſtis vos ⁊ ſp̄us dei
habitet in vob'· Templum enī dei ſan
ctū eſt qd' eſtis vos· ſ͞ƺi d· ſi eſtis ſan=
cti· i· mūdi corpe et aīa· tūc deus habi
tat in vobis· Domū quippe dn̄i decet
ſanctitudo in lōgitudine dierū ¶ Ter
cio xp̄c habitat in xp̄ianis ꝑ viſcero
ſam caritatem· Vnde dicit ioh̄ j· iiij·
Deus caritas eſt et qui manet ī cari
tate in deo manet et deus in eo· De
lectabile ē hoc vt deus ꝑ caritatē ha
bitet in nobis et nos in eo· Sed q̄d
eſt caritas· Caritas ē deū et ꝓximū
ex toto corde diligere· nec eū ꝑ fictiōȝ
oris decipe· Multi ſūt qui videtur de
um ore diligere· ſȝ renes ipoꝝ et cor
lōge ſūt ab eo Vn̄ dicit iere· xij· Pro
pe es tu ori eoꝝ et lōge a renibȝ eoꝝ
quaſi diceret· Os eoꝝ ꝑtendit cari
tatem· ſed renes eorū querūt ꝑpiſſi
mam voluptatem· Multi etiā ſūt q̄
ꝓximis ſuis ore ſe diligē ꝓteſtant̄
ſȝ dolos ei⁹ ac inſidias in cordibus
machinantur· De talibus dicit iere·
ix· In ore ſuo pacem cum amico ſuo
loquitur· et occulte ponit ei inſidias
¶ Quarto xp̄c habitat in xp̄ianis
ꝑ graciosam hūilitatem· Vnde dicit
yſayas l vij Qr domin⁹ excelſus ha
bitat cum contrito et humili ſpiritu
Hinc etiā ipa virgo maria non tā
tū ꝓ eo ꝙ erat mūdiſſima· ſȝ pocius
ꝓ eo ꝙ erat humillima meruit conci=
pe filiū dei· ſicut ꝑ ſemetipam teſtat̄
Reſpexit inq̄ humilitatē ancille ſue
non ait caſtitatē licet eſſȝ caſtiſſima
ſed humilitatē ¶ Quinto xp̄c in xp̄i
anis habitat ꝑ timoris ſoliditatem
Vnde dicit apl'us ad colo· iij· Verbū
xp̄i habitat in vobis habūdanter in
omni ſapiencia· ꝑ omnē ſapienciā ti
mor domini ſigutur· Quia vt dicit̄
eccleſiaſtici· i· Plenitudo ſapiē eſt ti
mor domini· Vn̄ igitur xp̄c habitat
in his qui timent eū· Omnis enī qui
timet dn̄m nichil negligit volūtatis
eius· Rogate ergo dn̄m vt ſic in ho
ſpicio cordis noſtri habitare dignet̄
vt etiam ab ipſo in eterna taberna
cula recipi mereamur· Qd' no· p̄ſta·

¶ Sermo· Septim⁹

In die circūciſiōis dn̄i

Poſt ꝙ conſummati ſunt dies
octo vt circūcideretur puer vocatū
eſt nomen eius iheſus ¶ Tria ꝑnci
paliter ſūt hic notanda· Primū eſt
quid per circūciſionem pueri figure
tur· Scd'm eſt quid ꝑ octo dies ſpiri
tualiter intelligi detur· Terciū eſt
quare puer hoc nomine iheſus ap
pelletur ¶ De primo nota ꝙ ꝑ circū
ciſionē pueri duplex circūciſio figu
rat̄ Prima ē ꝑ quā circūcidimur
i· purgamur a vicijs ⁊ iniquitatibȝ

Secunda eſt ꝑ quã circumcidemur
ideſt liberabimur ab oibus miſeriјs
et penalitatibꝫ. ¶ De prima circũci
ſione dr gen̄. xvij. vbi dñs dixit ad
abrahã. Circũcidet̄ ex vobis oē ma
ſculũ. et circũcidetis carnē ꝑpucij vrĩ
vt ſit ſignum federis inter me et vos
Infans octo dierũ circũcidetur vobis
maſculus cuius ꝑpucij caro circũci
ſa non fuerit delebitur anima illa de
populo ſuo. quia pactum meũ irritũ
fecit. Cum igitur circũciſio ideſt am
putacō viciorũ ſit ſignũ federis ideſt
pacis inter nos et deum. Nota ꝙ
quinqꝫ in nobis pricipaliter ſũt cir
cũcidenda. videlicet cor. oculus. au
ris. et lingua manuſqꝫ. ¶ Primo
igitur cor circũcidendum eſt a malici
oſis. et maculoſis cogitacionibus.
Qr autem malicioſe cogitaciones a
corde ſint ꝑcidende dicit Jerẽ. iiij. Cir
cũcidimini dño. ⁊ auferte ꝑpucia cor
diũ veſtroꝝ viri iuda. et habitatoēs
iħrlm. ne forte egrediatur vt ignis
indignacō mea et ſuccēdat̄. et nō eſt
qui extinguat ꝓpt̄ maliciã cogitacio
nũ vrãꝝ. Per viros iuda et hitato
res iħrlm xpiani figurāt̄. Ipi em̄ cō
fiteri dño dñt qm̄ bon⁹ qm̄ in ſeculũ
mia ei⁹ Ipi em̄ ſuſpirac̄ dñt ad viſi
ſionē pacis eťne. Precipit̄ ergo xpi
anis vt circũcidāt corda ſua a mali
cioſis cogitacōibꝫ. i. vt nulli hoi malũ
in corde ſuo machinēt̄. Et q̄re ꝑcipit̄
hoc: Quia ſi corda ſua nō c̄cũciderīt
egrediet̄ cōtra eos dīna indignacō
tanq̄ ſeueriſſim⁹ ignis qui nuq̄ ex
tinguet̄ Dicit em̄ Jerẽ. iiij. laua a ma
licia cor tuũ ut ſalua fias. vſqꝫquo
morabuntur in te cogitacōnes noxie

Cor em̄ circũcidendũ eſt a malicōſis
ideſt inmũdis cogitacōnibus. Null⁹
em̄ requieſcet in monte ſancto dei ni
ſi qui ſine macula cordis ingreditur
Vnde dicit̄ in pſ. xxiij. Quis aſcēdet
in montē dn̄i. aut quis ſtabit in lo
co ſancto eius: Innocens manibꝫ et
mũdo corde Hic em̄ dt apl̄s ad phil.
iiij. Quecũqꝫ ſũt pudica cogitate et
de⁹ pacis erit vobiſcũ ¶ Secũdo circũ
cidendi ſũt oculi a laſciuis nutibus
et ab impudicis aſpectibus Multi
quippe nequiciã. ⁊ laſciuiã nutibus
oculoꝝ oſtēdũt. Vñ dt yſa. iij. Pro
eo ꝙ eleuate ſũt filie ſyon. et ambu
lauerunt extento collo et nutibꝫ ocu
lorum ibant decaluabit dñs verticē
filiarum ſyon. Per filias ſyon intel
liguntur femine xpiane que qm̄ ad
nutus oculorũ vadunt illuc vbi ab
amatoribus turpibus corrumpant̄
decaluabit dominus verticem earũ
ideſt tãtũ dolorem immittet eis poſt
hanc vitã q̄ tota cutis capitis p ra
ſoriũ ipius iugit̄ abſtrahat̄. Multi
eciã hñt oculos plenos luxuria illi
videlicꝫ q̇ in laſciuis mulieꝝ aſpecti
bꝫ delectant̄. De talibꝫ dt aug⁹. Im
pudicus oculus impudici cordis eſt
nũcius. De talibꝫ eciã dt petr⁹. ii. 2°
Oculos hñtes plenos adulterij pi
bũt. ¶ Tercō circũcidēde ſũt aures
ab auditu detractionũ. ſeu cancōnũ
Cōtra detractionũ audicōnē dr pu.
xxiiij. Cũ detractoribꝫ ne miſcearis
qm̄ repēte ꝯſurgꝫ pdicō eoꝝ. Scri
bit ei Jero. ad nepocia. pibꝫ. Caue ne
ã linguã ã auēs hēas prurientes id
ē ne aut ipē aliјs derhas ã alios au
dias derhētes Nō inuito auditori

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

libenter refert· Sagitta in lapidē
nunq̄ refigitur· interdū reſiliens p̄
cutit dirigentē· Aures ſuas a detracti
one circūciderat dauid· qd̕ dicit i pſ·
c°· Detrahentem ſecreto p̄ximo ſuo
hūc pſequebar· Debemus etiā aures
circūcidere ne i turpi locutione vel la
ſciuo cantu delectentur· Vn̄ dicitur
eccl̄e· xxviij· Sepi aures tuas ſpi
nis et noli audire linguam neq̄· Igi
tur memoria ſpinaꝝ illaꝝ q̄ caput
dn̄i confixerūt aures noſtras ſepire
debemus ne linguam neq̄· i· linguā
hoīs turpiter loquētis ā cantantis
audiamus ¶ Quarto lingua q̄ ſic
iacobus d̕t iij· inquietū eſt malum
et plena veneno mortifero circūciden
da ē ab octo pc̄c̄is in quibus ſepe de
linq̄t· ne ſcʒ p̄ferat turpiloquiū· dolū
mendaciū periurium· adulationem
detractionē· deriſionem· et maledicti
onem· Propt̕ hoc monet nos ſpirit9
ſanct9· i· reḡ· ij· Recedant inq̄t vetera
de ore veſtro· q̄ꝛ deus ſcienciarū dn̄s
ē· et ipſi p̄parantur cogitationes· q̄ſi
diceret· Vetera· i· mala verba que
veteraſcere faciūt aīaʒ recedāt de ore
veſtro· q̄ꝛ dn̄s hec vindicabit cui non
tm̄ patent verba· ſʒ etiā cogitatio
nes hoīū ¶ Contra primū videlicʒ
turpiloquiū dicit ap̄ſus ad ephe̅· v·
Omnis inmūdicia nec noīetur in vo
bis ſicut decet ſcōs ā turpitudo· aut
ſtultiloquiū· aut ſcurrilitas ¶ Cōtra
ſm̄ ſcʒ dolum dicit pe· i· ij· Deponen
tes oēʒ maliciā et omnē dolum ſicut
modo geniti infantes ſine dolo lac· i·
cōſolationem diuinā concupiſcite vt
in eo creſcatis i ſalutē ¶ Contra ter
ciū videlicet mendaciū dicit ap̄ſus
ad ephe̅· iiij· Deponētes mendaciū lo
q̄mini veritatē vnuſq̄ſqʒ cū p̄ximo ſuo
¶ Contra quartū ſcʒ iuramentū et
piuriū dicitur eccle· xxiij· Iurationi
non aſſueſcas os tuū· multi em̄ caſ9
in illa· Vir m̄ltū iurans implebit
iniq̄tate et non diſcedet a domo ſua
plaga· glō· i· de corpe plaga vindcē
¶ Contra quintū ſcʒ adulationē
d̕t ap̄ſus ad teſſa· i· ij· Neqʒ em̄ ali
q̄n fuim9 in ſermone adulationis ſi
cut ſcitis· Itē eccleſiaſtes vij Meli9
ē a ſapiente corripi q̄ ſtultorū adu
latione decipi ¶ Contra ſextū ſcʒ de
tractionē dicitur ſa· i· Cuſtodite vos
a murmuracōe et detractione p̄cite
lingue q̄m ſermo obſcurus inuacuū
non ibit· os autē qd̕ mētitur occidit
aīaʒ ¶ Cōtra ſeptimum videlicet ir
riſionem ſimpliciū et bonoꝝ· dicitur
eccleſiaſtici vij· Non irrideas hoīeʒ
in amaritudīe anime· Dicit etiā iob
xij· Qui ab amico ſuo deridetur ſicut
ego inuocabit deū ꝛ exaudiet eū· De
ridetur em̄ iuſti ſimplicitas· Cauere
igitur debes ne aliquē irrideas· q̄ꝛ ſi
cut dicit pſ· Qui habitat in celis irri
debit deriſores ꝛ dn̄s ſubſanabit eos
¶ Contra octauum videlicet male
dictionem dicit apoſtolus ad rō· xij·
Benedicite pſequentibus vos· bene
dicite et nolite maledicere· Dicit etiā
iob· Non dedi ad peccādum guttur
meum vt expeterē maledicens aīaʒ
eius qui me oderat ¶ Quinto circū
cidende ſunt manus a quatuor vide
licet a tactu laſciuo· a furto· a rapi
na· ab vſura ¶ Contra primum vi
delicet immundum et laſciuum tactū
dicit yſaias lij· ca·· Nolite pollutum

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tangẽ. Mūdamini q̄ fertis vaſa dñi
Itē dı leuiti. v. Aīa q̄ tetigerit aliqͩ
immūdū rea ē et delıq̄t. Cōtra ſcd̄m
ſcꝫ furtū dı thob. ij. Nō licet nobis
ex furto aliq̄d aut edē aut cōtigere
Cōtra terciū videlicꝫ rapinā dt dn̄s
p ezech. xxxiij. Impı⁹ ſi egeit pn̄iam
a pc̄to ſuo. rapināqꝫ reddiderit. i. mā
datis vite ābulauerit. nec fecerit q̄cq̄
iniuſtū. vita viuet et nō morietur.
Nō qꝫ ſi ille qui rapinā reſtituit ⁊ de
cetero iuſte viuit. vita et̄na pmittit̄
cōſtat qꝫ ille q̄ rapinā reſtituere pt
et nō reſtituit morte punietᷣ eterna
Cōtra illos qui rapinā offerunt vel
ex eis elimoſinas faciūt dt dn̄s ma
lach. i. Intuliſtis de rapinis mun⁹
nūquid ſuſcipiā illud de manū vrā q̄i
diceret non ſuſcipiā. Ipe em̄ rapinā
odio habuit in holocauſtū. Cōtra
quartū ſcꝫ vſurā dt dn̄s leuiti. xxv.
Nō accipias vſurā a fratre tuo nec
ampli⁹ q̄ꝫ dediſti. pecuniā tuā nō da
bis ei ad vſurā. et frugū ſupabūdā
ciā nō exiges Itē deut. xxiij. Fratri
tuo abſqꝫ vſura id quo indiget ꝯmo
dabis vt bn̄dicat tibi dn̄s de⁹ tuus
in oī ope tuo. Nō qꝫ p frēm quilibet
ꝓximus intelligit̄ cui id quo indiget
ſine vſura cōmodare debem⁹. Qui
igit̄ ſicut p̄dcm̄ ē cor ſuū et ceterā mē
bra corpis circūciderit a vicijs ⁊ im
q̄tatibꝫ p cultꝫ timorē dn̄i. qꝛ timor
dn̄i expellit pc̄m. tales in die iudicij
p filiū dei cı̄rcūcidēt̄. i. liberābūt̄ ab oībꝫ
miſerijs et penalitatibꝫ De hac cı̄rcū
ciſione dı ioſue v. Circūcido ſcd̄o fili
os iſrł Cū aūt eſſent circumciſi filij
iſrł dixit dn̄s. Hodie abſtuli oppro
brium egipti et a vobis. Joſue inter
pretat̄ ſaluator ⁊ ſigt̄ filium dei qui
ſicut p ſanguinē ſuū. et grām ꝑplm̄
ſuum a pc̄tis coꝝ ſaluauit. ita ecīā
eundē populū ſuum in die generalis
reſurrectionis p gloriā ab omnibus
miſerijs et penalitatibus liberabit.
Tunc dicet deus pater. Hodie ab
ſtuli a vobis opprobriū egiptioꝝ id
eſt demonū. Penalitates em̄ corpo
ris videlicꝫ eſtus et frigus ſitis et fa
mes. infirmitas et labor et mors op
ꝓbriū egipcioꝝ dicūt̄. i. demonū qꝛ eas
p decepcōnē ſerpētis incidim⁹ Pre
dcē penalitates nōnt̄ in vno verſicu
lo. Cauma. gelu. ſitis. eſuries. mor
bus. labor. et mors. Hec aūt ſeptem
ab electis in die glorie plenaliter aufe
rentur. Rogate ergo dominū kariſſi
mi vt ſic in hac vita a vicijs emun
demur vt poſt hanc vitam ab omni
miſeria liberemur. Qd nob p̄ſtaē ⁊c̄

Itē in die circūciſionis dn̄i S. viij.

Poſt qꝫ cōſūmati ſunt dies octo
vt circūcidēt̄ puer ⁊c̄. Cū in p̄
dc̄o ſmoē dcm̄ ſit q̄d p circūciſionē
pueri figuret̄. mō dicēdū ē q̄d p octo
dies ſpūaliter intelligat̄. Et nota
qꝫ ſicut ſci tradunt dn̄s natus eſt in
nocte dn̄ice diei Eſt ecīā in die dn̄ica
circūciſus. Nō ecīā qꝫ dies dn̄icus in
vulgari idē ſonat qͩ dies pacis ł di
es ſolis ſiue dies filij. Spūalit̄ igit̄
cōſūmari. i. ꝯpleri dn̄t in nobis dies
octo vt nobis hoc nomē ihs iponat̄
Prim⁹ itaqꝫ dies ē dies dn̄icus id ē
dies pacis. Scd̄s dies lune. Terci⁹
dies martis. Quartus dies mercu
rij Quit⁹ dies iouis Sext⁹ dies ve
neris Septī⁹ dies ſabbi ł dies ſatᷣni

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf